ligt stora fördelar för att uppväga den oreda och de olägenheter, hvartill en sådan åtgärd ofta kunde gifva anledning; och som antagandet af det metriska systemet endast för vissa eller för de af motionären uttryckligen nämnda statsinstitutioner ej heller synes lämpligt, får Utskottet vördsamt hemställa,

att herr Wallenbergs berörda motion ej måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 6 Maj 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

N:o 46.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1872, kl. 5 e. m.

Betänkande, i anledning af återremiss af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 26, angående ändring af gällande stadganden rörande skyldigheten att deltaga i byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.

Begge Kamrarne hafva till Utskottet återremitterat omförmälda Utlåtande, hvari Utskottet på anförda skäl hemställt, att Riksdagen måtte genom underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till sådana förändrade stadganden angående deltagande i byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse, att dessa åligganden blefve för medlemmarne af tingslagen efter billiga grunder gemensamma.

På sätt diskussionsprotokollen utvisa, har Utskottets berörda hemställan mött ett öfvervägande motstånd inom Första Kammaren, der åter den mening synes hafva gjort sig gällande, att ifrågavarande onus borde af staten öfvertagas; och har Andra Kamma-

ren genom sin återförvisningsåtgärd påtagligen syftat åt samma mål, ehuru några direkta anmärkningar emot Utskottets förslag der icke förekommit.

Utskottet kan icke annat än medgifva, att rättstillståndets upprätthållande är en statsangelägenhet, och att det följaktligen torde tillkomma staten att bekosta tingshus och häradsfängelse. En sådan lösning af frågan medförde ock den fördel, att ett ändamålsenligt ordnande af domskretsar och tingslag derigenom i betydlig mån underlättades.

Med föranledande af återremissen får Utskottet alltså vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse, med uttalande af den åsigt att staten bör öfvertaga skyldigheten att bygga och underhålla tingshus och häradsfängelse, anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes i sådant afseende låta tillvägabringa erforderlig utredning angående sättet och vilkoren för sakens genomförande samt derefter för Riksdagen framställa förslag i ämnet.

Stockholm den 6 Maj 1872.

På Utskottets vägnar:

Eric Sparre.

Reservation:

af Herr *Ribbing:* »Utan att anse nödigt eller lämpligt att i öfrigt ingå i pröfning af Utskottets förslag, — att, med anledning af afgifna motioner att deltagande i byggande och underhåll af tingshus och häradsfängelse måtte blifva för medlemmarne i tingslagen efter billiga grunder gemensamt, föreslå, att nämnda åliggande må öfverflyttas till staten — får jag mot detsamma reservera mig af det skäl, att jag ej anser Utskottet, med anledning af de väckta motionerna, vara grundlagsenligt befogadt till förslagets afgifvande. Min mening är ingalunda att påstå, det Utskottets rätt och skyldighet vore inskränkta till att, utan någon slags förändring i till Utskottet remitterade propositioner eller motioner, sådana dessa kommit Utskottet till handa, återsända dem till Kamrarne, endast försedda med ett — tillstyrkande eller afstyrkande — utlåtande från Utskottets sida. Tvärtom vet jag mycket väl, att Lag-Utskottets betänkanden ganska ofta innehålla lag- eller skrifvelseförslag, som ganska betydligt afvika från yrkandena i de propositioner och motioner, öfver hvilka betänkandet afgifvits, och jag anser ett sådant förfarande å Utskottets sida kunna vara fullt befogadt. Men vilkoret och gränsen för dess rätt och åliggande i sådant hänseende äro dock, att det förslag, Utskottet sålunda med anledning af en remitterad proposition eller motion framlägger, skall kunna visas på något sätt utgöra en bearbetning, förändring eller modifikation af den remitterade propositionen eller motionen, ej vara ett

nytt eller helt annat förslag, än denna innehåller, möjligen med endast den likhet att angå samma föremål eller angelägenhet. Ett sådant förfarande skulle nemligen innebära att Lag-Utskottet skulle ega iniativ i lagfrågor, blott ett förslag beträffande samma föremål vore framställdt. Men till en sådan Lag-Utskottets rätt eller skyldighet gifva grundlagarne ingen anledning, under det Utskottets åliggande, så bestämdt och begränsadt som nyss ofvan angifvits, synes mig otvetydigt framgå ur en sammanställning af uttrycken i Rikdagsordningen § 42: »meddela utlåtande öfver remitterade lagförslag» och i Regeringsformen § 53: »utarbeta remitterade förslag till lagarnes förbättring.» — Man har anmärkt, att hufvudmotivet vid de motioner, öfver hvilka närvarande betänkande är afgifvet, skulle vara att få jordbruksnäringen befriad från nu den åliggande skyldighet att ensam bekosta tingshus- och häradsfängelsebyggnad, och att följaktligen motionärernas afsigt vore fullt tillgodosedd genom Utskottets nu afgifna förslag, att nämnda skyldighet öfvertoges af staten, hvilket förslag sålunda i motionerna hade fullt berättigande. Deremot är dock först att erinra, att Lag-Utskottet har att afgifva utlåtande ej öfver motionärs motiver, utan öfver hans på grund af motiverna framställda förslag. Giltigheten af denna erinran och distinktion är så mycket mera i ögonen fallande, som här motiverna, såsom i föreliggande motioner, äro öfvervägande negativa eller innehålla klander mot det bestående, de såsom motiver kunna användas för hvilket som helst och de mest olika förslag, blott dessa innebära ändring i detsamma bestående. Dermed skulle åter inträda stadgande eller godkännande af iniativ från Utskottets sida. För det andra är att erinra, att de ifrågavarande motionernas motivering alldeles icke är så helt och hållet negativ. Båda omtala Lag-Utskottets vid 1868 års riksdag i ämnet afgifna förslag, med hvilket motionärernas fullt öfverensstämmer, beklaga att förenämnda förslag ej då kom till fastställande såsom lag, och i motionen N:o 10 yttras om detsamma att det har både rättvisa och billighet för sig samt att motionären *derföre* ånyo framställer det. — Man har vidare anmärkt, att Lag-Utskottet ej är berättigadt att vägra efterkomma Kamrarnes, i och med återremissen gifna, befallning att utarbeta eller framlägga sina afgifna förslag. Utan att inlåta mig i undersökning om huruvida återremissen verkligen innehåller en befallning att framlägga *detta* förslag, hvilket jag anser mycket väl kunna sättas i fråga — vill jag blott nämna, att Utskottets ställning härvid synes mig vara fullt analog med dess ställning till dit remitterad motion. Utskottet kan enligt grundlagen lemna en sådan ifrån sig, ej såsom en vägran att lyda Kamrarne, utan såsom en erinran från Utskottet, att det anser den remitterade motionen ej tillhöra det att behandla. Detta hindrar ej att Utskottet till behandling upptager samma motion, om Kamrarne återsända den. Förhållandet synes mig ej vara annorlunda vid ett till Utskottet återremitteradt ärende.»